



SLOVENSKÁ REPUBLIKA

## NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

IV. ÚS 336/2014-26

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 30. júla 2014 v senáte zloženom z predsedu Lajosa Mészárosa, zo sudkyne Ludmily Gajdošíkovej (sudkyňa spravodajkyňa) a sudcu Ladislava Orosza prerokoval prijatú sťažnosť J. Ž., zastúpeného Advokátskou kanceláriou JUDr. Milan Ficek, advokát s. r. o., Žilinská 14, Bratislava, vo veci namietaného porušenia jeho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a práva na prejednanie jeho záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Trenčín v konaní vedenom pod sp. zn. 8 Ro 58/2003, za účasti Okresného súdu Trenčín a takto

### **r o z h o d o l :**

1. Základné právo J. Ž. na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a právo na prejednanie jeho záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Trenčín v konaní vedenom pod sp. zn. 8 Ro 58/2003 p o r u š e n é b o l i .

2. J. Ž. p r i z n á v a finančné zadosťučinenie v sume 100 € (slovom sto eur), ktoré mu je Okresný súd Trenčín p o v i n n ý zaplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

3. Okresný súd Trenčín je povinný uhradiť J. Ž. trovy konania v sume 284,10 € (slovom dvestoosemdesiatštyri eur a desať centov) na účet Advokátskej kancelárie JUDr. Milan Ficek, advokát s. r. o., Žilinská 14, Bratislava, do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

4. Vo zvyšnej časti sťažnosti nevyhovuje.

## **O d ô v o d n e n i e :**

### **I.**

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 14. apríla 2014 doručená sťažnosť J. Ž. (ďalej len „sťažovateľ“, v citáciách aj „odporca“), zastúpeného Advokátskou kanceláriou JUDr. Milan Ficek, advokát s. r. o., Žilinská 14, Bratislava (ďalej len „advokátska kancelária“ alebo „právna zástupkyňa“), ktorou namieta porušenie svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na prejednanie svojej záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Okresného súdu Trenčín (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 8 Ro 58/2003 (ďalej aj „namietané konanie“).

Z obsahu sťažnosti a príloh k nej pripojených vyplýva, že sťažovateľ je žalovaným v súdnom konaní o zaplatenie finančnej čiastky 1 206 Sk (40,03 €) s príslušenstvom vedenom okresným súdom pod sp. zn. 8 Ro 58/2003, v ktorom sa obchodná spoločnosť Dopravný podnik Bratislava, a. s., Olejkárska 1, Bratislava (ďalej len „žalobkyňa“), žalobou podanou proti sťažovateľovi domáha jej zaplatenia.

Z dôvodu, že sťažovateľ zastáva názor, že v namietanom konaní postupom okresného súdu došlo v dôsledku jeho nečinnosti k porušeniu ním označených práv, podal ústavnému súdu sťažnosť, ktorú v súvislosti s namietaným porušením označených práv odôvodňuje takto:

*„1/ Konanie začalo dňa 21. 03. 2003, kedy bol súdu doručený návrh na vydanie platobného rozkazu.*

*2/ Dňa 19. 05. 2003 bol vydaný platobný rozkaz.*

*3/ Dňa 27. 05. 2003 bol podaný odpor proti platobnému rozkazu.*

*4/ Dňa 02. 12. 2011 bola vec pridelená sudcovi: JUDr. Michaela Makovcová.*

*5/ Dňa 17. 01. 2012 bola vec pridelená sudcovi: JUDr. Viera Kumová.*

*6/ Dňa 10. 04. 2012 bola vypracovaná výzva na dokladovanie majetkových pomerov; uvedená výzva bola adresovaná otcovi odporcu J. Ž. st.*

*7/ Dňa 21. 06. 2013 súd požiadal navrhovateľa o oznámenie, či došlo k úhrade uplatňovanej pohľadávky, a ak áno, tak v akom rozsahu.*

*8/ Dňa 02. 07. 2013 navrhovateľ súdu odpovedal, že uplatňovaná pohľadávka nebola uhradená.*

*9/ Dňa 05. 08. 2013 bol odporca vyzvaný súdom, aby dokladoval svoje pomery za účelom oslobodenia od platenia súdnych poplatkov, pričom tlačivo mal vyplniť priamo sťažovateľ, t.j. J. Ž. ml. nakoľko je už plnoletý, a nie J. Ž. st. (t. j. zákonný zástupca sťažovateľa v čase, keď sťažovateľ ešte nebol plnoletý). Predchádzajúcu výzvu však súd adresoval práve J. Ž. st., hoci v tom čase bol už odporca plnoletý. Z tohto dôvodu tlačivo na dokladovanie pomerov účastníka konania pre oslobodenie od platenia súdnych poplatkov vyplnil práve J. Ž. st.“*

Z obsahu sťažnosti ďalej vyplýva, že sťažovateľ namieta doterajší postup okresného súdu, podľa jeho názoru daná vec nie je právne a skutkovo náročná, svojím postupom nezapríčinil vzniknuté prietahy v namietanom konaní, a preto zastáva názor, že okresný súd nepostupoval dostatočne efektívne, keďže jeho postup ani po 11 rokoch nevedol k odstráneniu stavu právnej neistoty.

Sťažovateľ žiada, aby mu ústavný súd priznal aj finančné zadosťučinenie v sume 10 000 €, čo odôvodňuje s poukazom najmä na to, že *„Od začatia konania uplynulo viac než 11 rokov, počas ktorých som stále v právnej neistote... Takýto stav je pre mňa ťažký, nikomu nehovorím, že sa súdim, hanbím sa za to. Neukončené súdne konanie mi spôsobuje napätie, ktoré pociťujem už odkedy súd začal. Už som si myslel, že sa všetko vyriešilo samé,*

*keď mi nič od roku 2003 neprišlo, opak bol pravdou. Posledný rok súd opäť nekoná. Som sklamaný zo súdnictva, toto konanie pritom nemôže byť až tak komplikované. Pokiaľ by súd rozhodol s konečnou platnosťou a odstránil by tak dlhotrvajúci stav neistoty, verím, že by sa v mojom živote obmedzilo to napätie.“*

Na základe už uvedeného sťažovateľ navrhuje, aby ústavný súd po prijatí sťažnosti na ďalšie konanie nálezom takto rozhodol:

*„1. Základné právo sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a právo na prejednanie jeho záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd bolo postupom Okresného súdu Trenčín v konaní vedenom pod sp. zn. 8 Ro 58/2003 porušené.*

*2. Sťažovateľovi sa priznáva finančné zadosťučinenie v sume 10.000,- € (slovom desaťtisíc eur), ktoré mu je Okresný súd Trenčín povinný zaplatiť do troch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.*

*3. Okresný súd Trenčín je povinný uhradiť sťažovateľovi trovy konania v sume 426,12 € za 3 úkony právnej pomoci (prevzatie a príprava zastupovania, podanie sťažnosti na prietahy v konaní predsedovi súdu zo dňa 25. 03. 2014, vypracovanie a podanie ústavnej sťažnosti) v zmysle ustanovenia § 11 ods. 3 vyhlášky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov (jeden úkon právnej pomoci 134,- € + 8,04 € režijný paušál) do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.“*

Ústavný súd sťažnosť, ktorou sťažovateľ namieta porušenie svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie svojej záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom okresného súdu v namietanom konaní, predbežne prerokoval a uznesením č. k. IV. ÚS 336/2014-9 z 5. júna 2014 ju podľa § 25 ods. 3 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) prijal na ďalšie konanie.

Ústavný súd následne spolu s prípisom č. k. IV. ÚS 336/2014-14 z 25. júna 2014 (ďalej len „výzva“) doručil predsedníčke okresného súdu uznesenie č. k. IV. ÚS 336/2014-9, ktorým prijal sťažnosť sťažovateľa na ďalšie konanie, a vyzval predsedníčku okresného súdu, aby sa k sťažnosti písomne vyjadrila a zároveň oznámila, či trvá na tom, aby sa vo veci konalo ústne pojednávanie.

Predsedníčka okresného súdu v prípise č. Spr 817/2014 zo 4. júla 2014 doručenom ústavnému súdu 11. júla 2014 uvádza toto:

*«Predmetný spis bol [v čase podania opravného prostriedku sťažovateľa proti výroku platobnému rozkazu o trovách konania - pozn.] pridelený sudkyňi Dr. Janáčkovej a konal v ňom najskôr Dr. Vékony - v tom čase justičný čakateľ, následne vyššia súdna úradníčka Dr. Šišková a po nej Mgr. Jana Pagáčová. Všetci 4 postupne zo súdu odišli. Spisy, ktoré ostali po odchádzajúcich vyšších súdnych úradníkoch vybavujúcich agendu Ro ostali nepridelené a nekonalo sa v nich. Po mojom nástupe do funkcie predsedníčky (1. 12. 2011) som zabezpečovala kontrolu a prerozdelenie starých nevybavených spisov a v dôsledku toho došlo k prideleniu predmetnej veci Dr. Kumovej (pokynom č. 11/2012), a to dňa 17. 1. 2012. Vyšší súdny úradník jej oddelenia začal v konaní pokračovať, zisťovať potrebné okolnosti pre rozhodnutie o trovách konania, ktoré bolo vydané 14. 4. 2014.*

*Uznesením pod č. k. 8 Ro 58/2003-33 bol platobný rozkaz v časti týkajúcej sa výroku o náhrade trov potvrdený. Toto rozhodnutie nadobudlo právoplatnosť 23. 4. 2014.*

*Sťažovateľ sa dňa 28. 3. 2014 obrátil v predmetnej veci i na mňa ako predsedníčku súdu so sťažnosťou na prieťahy v konaní. Následne na to bola zjednaná náprava pomalšej nečinnosti súdu tým, že o trovách konania bolo rozhodnuté tak, ako je uvedené vyššie...*

*Je pravdou, že napriek tomu, že vec nebola právne ani skutkovo zložitá, boli v nej prieťahy súdu, pokiaľ ide o rozhodnutie o trovách konania. Sťažovateľovi ako žalovanému však zrejme tento stav vyhovoval, pretože jeho zástupca bol dňa 26. 9. 2007 nahliadať do spisu a nečinnosť súdu nesignalizoval ani predsedovi súdu, ani neurgoval rozhodnutie v samotnom konaní. Keďže nešlo o meritórne rozhodnutie, ale iba o rozhodnutie týkajúce sa odvolania proti trovám konania, mám za to, že sťažovateľom požadované zadosťučinenie nie je primerané. Navrhujem, aby ústavný súd zobrať tieto skutočnosti na zreteľ pri určovaní výšky „zadosťučinenia“ ak ho bude priznávať. Sťažovateľ sa dopustil*

*protiprávneho konania tým, že cestoval bez platného lístka. Povinnosť zaplatiť pokutu a trovy konania nenamietal. Bol teda uzrozumený s tým, že musí zaplatiť dlžnú sumu, ale aj trovy vo výške určenej súdnym rozhodnutím, pretože v konaní iba žiadal zohľadniť svoju sociálnu situáciu, určiť splátky a oslobodiť od súdnych poplatkov.»*

Dňa 14. júla 2014 ústavný súd vyzval právnu zástupkyňu sťažovateľa, aby oznámila, či trvá na konaní ústneho pojednávania, a zároveň jej zaslal vyjadrenie okresného súdu č. Spr 817/2014 zo 14. júla 2014 na vedomie a prípadné zaujatie stanoviska. Právna zástupkyňa sťažovateľa v podaní doručenom ústavnému súdu 24. júla 2014 oznámila, že súhlasí s upustením od ústneho pojednávania, a k vyjadreniu okresného súdu v podstate skonštatovala, že vo veci sťažovateľa je preukázané, že došlo k porušeniu sťažovateľom označených práv podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, a nad rámec svojich predchádzajúcich tvrdení uviedla, že „... v čase začatia konania... bol sťažovateľ ešte maloletý, pričom vtedajšia finančná situácia jeho rodičov odôvodňovala oslobodenie od súdnych poplatkov, aj z dôvodu, že otec sťažovateľa bol na invalidnom dôchodku a nemali dostatočný príjem. Zbytočnými prietahmi v konaní nastala situácia, že hoci konanie začalo ešte v čase, keď u sťažovateľa existoval dôvod na oslobodenie od súdnych poplatkov, v čase rozhodovania súdu o trovách konania už tento dôvod pominul. Súd o trovách konania rozhodoval až v čase, keď bol sťažovateľ plnoletý, mal ukončené štúdium a bol zárobkovo činný.“. Sťažovateľ zároveň v predmetnom podaní skorigoval druh pôvodne uplatnených úkonov právnej služby, ktorých úhradu požaduje v sťažnosti, a to tak, že v súčasnosti požaduje úhradu trov konania „... za 3 úkony právnej pomoci: 1/ prevzatie a príprava dňa 25. 03. 2014, 2/ ústavná sťažnosť dňa 09. 04. 2014 a 3/ stanovisko k vyjadreniu zo dňa 21. 07. 2014 vyčíslené v zmysle ustanovenia § 11 ods. 3 vyhlášky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov v platnom znení...“.

Vzhľadom na oznámenia právnej zástupkyne sťažovateľa a predsedníčky okresného súdu, že netrávajú na tom, aby sa vo veci konalo ústne pojednávanie, ústavný súd využil možnosť podľa § 30 ods. 2 zákona o ústavnom súde a upustil od ústneho pojednávania, pretože po oboznámení sa s ich argumentáciou dospel k názoru, že od neho nemožno očakávať ďalšie objasnenie vo veci namietaného porušenia práv podľa označeného článku

ústavy a dohovoru. Poukazujúc na povahu predmetu posúdenia, ktorá je určená povahou v sťažnosti namietaného porušenia označených práv – ústavný súd nepovažuje ústne pojednávanie ani za vhodný, ani za nevyhnutný procesný prostriedok na zistenie skutočností potrebných na meritórne rozhodnutie veci (m. m. I. ÚS 157/02, I. ÚS 66/03), a preto ďalej konal bez nariadenia ústneho pojednávania.

## II.

Ústavný súd rozhoduje podľa čl. 127 ods. 1 ústavy o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa čl. 127 ods. 2 ústavy ak ústavný súd vyhovie sťažnosti, svojím rozhodnutím vysloví, že právoplatným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom boli porušené práva alebo slobody podľa odseku 1, a zruší také rozhodnutie, opatrenie alebo iný zásah. Ak porušenie práv alebo slobôd podľa odseku 1 vzniklo nečinnosťou, ústavný súd môže prikázať, aby ten, kto tieto práva alebo slobody porušil, vo veci konal.

Sťažovateľ sa sťažnosťou domáha vyslovenia porušenia svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie svojej záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 8 Ro 58/2003.

Podľa čl. 48 ods. 2 prvej vety ústavy každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných prietáhov a v jeho prítomnosti a aby sa mohol vyjadriť ku všetkým vykonávaným dôkazom.

Podľa čl. 6 ods. 1 prvej vety dohovoru každý má právo na to, aby jeho vec bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom

zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch alebo o akomkoľvek trestnom čine, z ktorého je obvinený.

Z doterajšej judikatúry ústavného súdu vyplýva, že medzi obsahom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a obsahom práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru nemožno vidieť zásadnú odlišnosť (m. m. II. ÚS 55/98, I. ÚS 132/03). Z tohto vyplýva, že právne východiská, na základe ktorých ústavný súd preskúmava, či došlo k ich porušeniu, sú vo vzťahu k obom označeným právam v zásade identické.

Ústavný súd pri rozhodovaní o sťažnostiach namietajúcich porušenie základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy (a rovnako aj práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru) vychádza zo svojej ustálenej judikatúry, v súlade s ktorou „Účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia všeobecného súdu. Samotným prerokovaním veci na súde sa právna neistota osoby domáhajúcej sa rozhodnutia neodstraňuje. K stavu právnej istoty dochádza zásadne až právoplatným rozhodnutím súdu alebo iným zákonom predvídaným spôsobom, ktorý znamená nastolenie právnej istoty inak, ako právoplatným rozhodnutím súdu.“ (IV. ÚS 221/04).

Základnou povinnosťou súdu a sudcu je preto zabezpečiť taký procesný postup v súdnom konaní, ktorý čo najskôr odstráni stav právnej neistoty, kvôli ktorému sa účastník obrátil na súd so žiadosťou o jeho rozhodnutie.

Táto povinnosť súdu a sudcu vyplýva z § 6 Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „OSP“), ktorý súdom prikazuje, aby v súčinnosti so všetkými účastníkmi konania postupovali tak, aby ochrana ich práv bola rýchla a účinná, ďalej z § 100 ods. 1 OSP, podľa ktorého len čo sa konanie začalo, postupuje v ňom súd i bez ďalších návrhov tak, aby vec bola čo najrýchlejšie prejednaná a rozhodnutá.

Sudca je podľa § 117 ods. 1 OSP povinný urobiť vhodné opatrenia, aby sa zabezpečilo splnenie účelu pojednávania a úspešné vykonanie dôkazov.

Z obsahu súdneho spisu okresného súdu sp. zn. 8 Ro 58/2003, ktorý si ústavný súd vyžiadal od okresného súdu na posúdenie opodstatnenosti tvrdení uvedených v sťažnosti, vyplýva, že okresný súd vo veci sťažovateľa rozhodol v skrátrenom konaní platobným rozkazom č. k. 8 Ro 58/2003-5 z 19. mája 2003 (ďalej len „platobný rozkaz“), ktorým mu uložil, aby žalobkyni v lehote 15 dní odo dňa jeho doručenia zaplatil sumu 1 206 Sk (40,03 €), ako aj trovy konania pozostávajúce zo zaplateného súdneho poplatku v sume 500 Sk (16,60 €) a trov právneho zastúpenia v sume 1 512 Sk (50,19 €). Proti platobnému rozkazu okresného súdu v rozsahu jeho výroku, ktorým okresný súd rozhodol v merite veci, sťažovateľ nepodal opravný prostriedok (odpor). Výrok platobného rozkazu, ktorým okresný súd rozhodol o povinnosti sťažovateľa zaplatiť žalobkyni sumu 1 206 Sk (40,03 €), nadobudol právoplatnosť a vykonateľnosť 10. júna 2003. Z obsahu súdneho spisu okresného súdu sp. zn. 8 Ro 58/2003 ďalej vyplýva, že sťažovateľ proti platobnému rozkazu podal opravný prostriedok iba v rozsahu výroku, ktorým okresný súd rozhodol o jeho povinnosti nahradiť žalobkyni trovy konania pozostávajúce zo zaplateného súdneho poplatku a trov právneho zastúpenia. Z uvedeného dôvodu preto ústavný súd za predmet konania o sťažnosti považuje iba tú časť konania okresného súdu, ktorá súvisí s rozhodovaním okresného súdu o trovách konania.

Pri posudzovaní otázky, či v súdnom konaní došlo k zbytočným priet'ahom v konaní, a tým aj k porušeniu základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, resp. práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, ústavný súd v súlade so svojou doterajšou judikatúrou (III. ÚS 111/02, IV. ÚS 74/02, IV. ÚS 99/07) zohľadňuje tri základné kritériá, ktorými sú právna a faktická zložitosť veci, o ktorej súd rozhoduje (1), správanie účastníka súdneho konania (2) a postup samotného súdu (3). V súlade s judikatúrou Európskeho súdu pre ľudské práva ústavný súd v rámci prvého kritéria prihliada aj na predmet sporu (povahu veci) v posudzovanom konaní a jeho význam pre sťažovateľa (I. ÚS 19/00, II. ÚS 32/02, IV. ÚS 187/07). Podľa uvedených kritérií posudzoval ústavný súd aj sťažnosť sťažovateľa.

Ústavný súd už pri svojej rozhodovacej činnosti vyslovil (III. ÚS 145/02), že základné právo na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy sa vzťahuje aj na súdne konanie týkajúce sa iba náhrady trov konania.

1. Pokiaľ ide o právnu zložitost' preskúmvanej veci, ústavný súd konštatuje, že predmetom namietaného konania je rozhodovanie okresného súdu o trovách konania na základe s'ťažovateľom podaného opravného prostriedku, ktorým sa domáha zmeny tej časti výroku platobného rozkazu okresného súdu, ktorým bolo rozhodnuté o jeho povinnosti nahradiť žalobkyni trovy konania. Ide o vec, ktorá tvorí štandardnú súčasť rozhodovacej agendy všeobecných súdov, pričom k tejto problematike existuje v zásade ustálená judikatúra týchto súdov, a preto vec s'ťažovateľa ústavný súd nepovažuje z právneho hľadiska za zložitú. Obsah súdneho spisu sp. zn. 8 Ro 58/2003 nepotvrďuje ani faktickú zložitost' predmetnej veci. Na tomto základe ústavný súd dospel k záveru, že právnou ani skutkovou zložitost'ou veci nemožno ospravedlňovať doterajšiu dĺžku namietaného konania.

Pokiaľ ide o predmet namietaného konania a jeho význam pre s'ťažovateľa, ústavný súd konštatuje, že namietané konanie vzhľadom na jeho predmet – rozhodovanie o trovách konania v celkovej výške 66,79 € – nepredstavuje taký typ konania, ktorý by sám osebe odôvodňoval zvýšenú mieru starostlivosti všeobecného súdu, a zo skutočností uvádzaných s'ťažovateľom, ako aj z obsahu na vec sa vzťahujúceho súdneho spisu nevyplýva, že by daná vec pre s'ťažovateľa predstavovala vec osobitného významu odôvodňujúcu zrýchlený postup okresného súdu.

2. Ústavný súd hodnotil ďalšie kritérium, a to správanie s'ťažovateľa ako účastníka v namietanom konaní.

Podľa názoru ústavného súdu zo správania s'ťažovateľa v preskúmvanom konaní nevyplývajú také skutočnosti, ktoré by významne ovplyvnili jeho doterajšiu dĺžku. S'ťažovateľovi preto nie je možné pričítať podiel na stave veci, v akom sa nachádza v čase

rozhodovania ústavného súdu o jeho sťažnosti, avšak tiež nie je možné prehliadať jeho pasivitu počas celej doby konania.

3. Napokon sa ústavný súd zaoberal hodnotením postupu okresného súdu v namietanom konaní, pričom vychádzal zo svojej ustálenej judikatúry, v zmysle ktorej zbytočné priesťahy v konaní (ako aj neprimeraná dĺžka konania) môžu byť zapríčinené nielen samotnou nečinnosťou všeobecného súdu, ale aj jeho neefektívnou, resp. nesústredenou činnosťou, teda takým konaním, ktoré nevedie efektívne k odstráneniu právnej neistoty (II. ÚS 32/03, IV. ÚS 267/04, IV. ÚS 182/08).

Ústavný súd zo súdneho spisu okresného súdu sp. zn. 8 Ro 58/2002 zistil, že doterajší priebeh namietaného konania je poznačený obdobiami dlhodobej nečinnosti okresného súdu (napr. júl 2003 až apríl 2012, apríl 2012 až august 2013, august 2013 až apríl 2014), keď nevykonal žiadny relevantný úkon smerujúci k odstráneniu právnej neistoty, v ktorej sa sťažovateľ ako účastník v preskúmvanom súdnom konaní nachádza.

Namietané konanie je poznačené aj neefektívnou činnosťou a nesústredeným postupom okresného súdu. Na vrub neefektívnej činnosti čiastočne možno pripísať výzvu okresného súdu adresovanú žalobkyni, ktorou ju žiada o poskytnutie informácie, či došlo k úhrade ňou uplatnenej pohľadávky. Za súčasť nesústredeného postupu okresného súdu považuje ústavný súd doručovanie tlačíva pre dokladovanie majetkových pomerov účastníka konania otcovi sťažovateľa, ktorý už v tom čase nebol jeho zákonným zástupcom.

Ústavný súd po komplexom posúdení všetkých okolností daného prípadu (z hľadiska skutkovej a právnej náročnosti veci, správania sťažovateľa, postupu okresného súdu poznamenaného nesústredenou a neefektívnou činnosťou a opakovane sa vyskytujúcimi obdobiami jeho viacročnej nečinnosti, zohľadňujúc pritom charakter a význam predmetu namietaného konania a jeho celkovú dĺžku) dospel k záveru, že v postupe okresného súdu došlo k zbytočným priesťahom v namietanom konaní, a preto rozhodol, že bolo porušené základné právo sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných priesťahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a právo na prejednanie jeho záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1

dohovoru. Ústavný súd preto rozhodol tak, ako to je uvedené v bode 1 výrokovej časti tohto nálezu.

### III.

Ak ústavný súd pri rozhodovaní o sťažnosti fyzickej osoby alebo právnickej osoby podľa čl. 127 ods. 2 ústavy vysloví, že k porušeniu práva alebo slobody došlo právoplatným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom, prípadne nečinnosťou, zruší také rozhodnutie, opatrenie alebo iný zásah, prípadne prikáže tomu, kto právo alebo slobodu porušil, aby vo veci konal.

Pretože namietané konanie bolo v čase rozhodovania ústavného súdu o sťažnosti už právoplatne skončené – uznesenie okresného súdu sp. zn. 8 Ro 58/2003 zo 14. apríla 2014, ktorým tento súd rozhodol o odvolaní sťažovateľa proti výroku platobného rozkazu o trovách konania, nadobudlo právoplatnosť 23. apríla 2014 – neprichádzalo do úvahy, aby ústavný súd prikázal okresnému súdu v namietanom konaní konať bez zbytočných prieťahov, a preto rozhodol tak, ako to je uvedené v bode 4 výrokovej časti tohto nálezu.

Sťažovateľ sa okrem vyslovenia porušenia označených práv domáha aj priznania finančného zadosťučinenia a náhrady trov právneho zastúpenia.

Aj keď ústavný súd vyslovil porušenie sťažovateľom označených práv podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru, nepovažoval vzhľadom na okolnosti prípadu uplatnenie tejto svojej právomoci za dostatočné na to, aby sa dosiahla vo veci účinná náprava, a preto považoval za potrebné sa zaoberať aj vecnou opodstatnenosťou návrhu sťažovateľa na priznanie finančného zadosťučinenia, ktoré je podľa § 56 ods. 4 zákona o ústavnom súde náhradou nemajetkovej ujmy vyjadrenej v peniazoch za stav spôsobenej právnej neistoty postupom orgánov verejnej moci.

Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy môže ústavný súd zároveň na žiadosť osoby, ktorej práva boli porušené, rozhodnúť o priznaní primeraného finančného zadosťučinenia.

Podľa § 50 ods. 3 zákona o ústavnom súde ak sa sťažovateľ domáha primeraného finančného zadosťučinenia, musí uviesť rozsah, ktorý požaduje, a z akých dôvodov sa ho domáha.

Podľa § 56 ods. 5 zákona o ústavnom súde ak ústavný súd rozhodne o priznaní primeraného finančného zadosťučinenia, orgán, ktorý základné právo alebo slobodu porušil, je povinný ho vyplatiť sťažovateľovi do dvoch mesiacov od právoplatnosti rozhodnutia ústavného súdu.

Sťažovateľ v sťažnosti žiada priznať finančné zadosťučinenie v sume 10 000 €. Tento návrh odôvodňuje najmä s poukazom na doterajšiu dĺžku namietaného konania a s tým súvisiacim stavom svojej právnej neistoty.

Cieľom finančného zadosťučinenia je dovŕšenie ochrany porušeného základného práva v prípadoch, v ktorých sa zistilo, že k porušeniu došlo spôsobom, ktorý vyžaduje nielen vyslovenie porušenia, prípadne príkaz na ďalšie konanie bez pokračujúceho porušovania základného práva (m. m. IV. ÚS 210/04). Podľa názoru ústavného súdu vzhľadom na okolnosti daného prípadu prichádza do úvahy priznanie finančného zadosťučinenia. Pri rozhodovaní o priznaní finančného zadosťučinenia ústavný súd vychádza zo zásad spravodlivosti aplikovaných Európskym súdom pre ľudské práva, ktorý spravodlivé finančné zadosťučinenie podľa čl. 41 dohovoru priznáva so zreteľom na konkrétne okolnosti prípadu.

Pri rozhodovaní o priznaní primeraného finančného zadosťučinenia ústavný súd zohľadňoval predovšetkým celkovú dĺžku konania okresného súdu (viac ako 11 rokov), charakter neefektívnej a nesústredenej činnosti okresného súdu v skúmanom období, predmet sporu (rozhodovanie o trovách konania v sume 66,79 €), ako aj jeho význam pre sťažovateľa a správanie sťažovateľa v posudzovanom období. Podstatnými okolnosťami, ktoré ústavný súd v danom prípade zohľadnil, bol nielen predmet namietaného konania, jeho charakter a význam pre sťažovateľa, ale prihliadol aj na tvrdenie sťažovateľa, podľa

ktorého sťažovateľ v priebehu času nadobudol predstavu, že jeho záležitosť už bola vyriešená, čo nepochybne na určitú dobu odstránilo (prinajmenšom znížilo) jeho subjektívne prežívanie stavu právnej neistoty.

K tvrdeniu sťažovateľa, podľa ktorého v dôsledku celkovej dĺžky namietaného konania vznikla na jeho strane v priebehu času iná situácia, než by tu bola v čase, ak by okresný súd o trovách konania rozhodoval v lehote primeranej povahe a okolnostiam daného prípadu, čo následne viedlo aj k inému právnemu posúdeniu opodstatnenosti sťažovateľom podaného opravného prostriedku proti výroku platobného rozkazu okresného súdu o trovách konania, ústavný súd uvádza, že na uvedenú skutočnosť pri rozhodovaní o priznaní finančného zadosťučinenia neprihliadal. V konečnom dôsledku však nemohol prehliadnúť skutočnosť, že suma, ktorú sťažovateľ požadoval priznať ako finančné zadosťučinenie (10 000 €), je zjavne neprimeraná tomu, „čo je v hre“ (66,79 €), čo muselo byť zrejmé aj kvalifikovanému právnemu zástupcovi sťažovateľa.

Vychádzajúc z komplexného posúdenia týchto skutočností, ústavný súd považoval v konkrétnych okolnostiach daného prípadu priznanie sumy 100 € sťažovateľovi za primerané finančné zadosťučinenie podľa § 56 ods. 4 zákona o ústavnom súde. Ústavný súd preto rozhodol tak, ako to je uvedené v bode 2 výrokovej časti tohto nálezu.

Ústavný súd podľa § 36 ods. 2 zákona o ústavnom súde rozhodol o úhrade trov konania sťažovateľa, ktoré mu vznikli v súvislosti s jeho právnym zastupovaním advokátskou kanceláriou.

Podľa § 36 ods. 2 zákona o ústavnom súde ústavný súd môže v odôvodnených prípadoch podľa výsledku konania uznesením uložiť niektorému účastníkovi konania, aby úplne alebo sčasti uhradil inému účastníkovi konania jeho trovy.

Ústavný súd pri rozhodovaní o úhrade trov konania vychádzal z priemernej mesačnej mzdy zamestnanca hospodárstva Slovenskej republiky za prvý polrok 2013, ktorá bola 804 €, keďže išlo o úkony právnej služby vykonané v roku 2014. Úhradu priznal za dva

úkony právnej služby (prevzatie a prípravu zastúpenia a podanie sťažnosti) podľa § 1 ods. 3, § 11 ods. 3, § 13a ods. 1 písm. a) a c) a § 16 ods. 3 vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov (ďalej len „vyhláška“), a to za každý úkon po 134 €, čo spolu s paušálnou náhradou niektorých hotových výdavkov 2 x 8,04 € za každý úkon právnej služby predstavuje celkovú sumu 284,10 € (bod 3 výroku tohto nálezu). Za tretí úkon právnej služby (stanovisko sťažovateľa k vyjadreniu okresného súdu) ústavný súd úhradu nepriznal, pretože neobsahovalo žiadne nové skutočnosti, ktoré by mohli prispieť k ďalšiemu objasneniu veci.

Priznanú úhradu trov konania je okresný súd povinný zaplatiť na účet právnej zástupkyne sťažovateľa (§ 31a zákona o ústavnom súde v spojení s § 149 OSP).

V zmysle čl. 133 ústavy, podľa ktorého proti rozhodnutiu ústavného súdu nie je prípustný opravný prostriedok, je potrebné pod právoplatnosťou rozhodnutia uvedenou vo výroku tohto rozhodnutia rozumieť jeho doručenie účastníkom konania.

**P o u č e n i e :** Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 30. júla 2014